

PIEKĻŪSTAMĪBAS RISINĀJUMI ĀRVALSTU KULTŪRAS ORGANIZĀCIJĀS

Pētījums par kultūras
infrastruktūras un pakalpojumu
piekļūstamību Latvijā

LATVIJAS KULTŪRAS AKADĒMIJA
KULTŪRAS UN MĀKSLU
INSTITŪTS

2024

“Sidnejas Opera pieder ikvienam. Mūsu organizācijas mērķis ir nodrošināt pieklūstamību bez barjerām – veidot norises vietas, ēku un pieredzi, ko tās piedāvā, pieklūstamas visiem cilvēkiem”¹ – tāds ir pirmais teikums Sidnejas Operas Pieklūstamības rīcības plānā. Vēlētos, lai ar līdzīgu teikumu un apņemšanos sāktos arī Latvijas kultūras organizāciju darbības stratēģiju pirmie teikumi.

Lai rosinātu Latvijas kultūras organizācijas domāt par to, kas pietrūkst un ko varētu darīt, lai kultūras pakalpojumi un pasākumi kļūtu pieklūstamāki dažādākām auditorijas un apmeklētāju grupām, esam apkopojusi ārvalstu kultūras organizāciju pieredzes šajā jomā.

Iespējams, lasītāji ir biežāk sastapušies ar jēdzienu “pieejamība”. Ar pieejamību saprotam, ka pasākumi vai pakalpojumi tiek piedāvāti, bet tas nenozīmē, ka mērķgrupas spēj tos apmeklēt, izmantot, piekļūt pakalpojumiem. Tādējādi pieklūstamība nozīmē spēju izmantot piedāvājumu (pakalpojumu, pasākumu pielāgojumi katras konkrētās mērķgrupas specifikai un vajadzībām, interesēm).

Šajā izdevumā apkopotas ārvalstu kultūras organizāciju pieredzes pieklūstamības veicināšanai un nodrošināšanai. Esam raksturojuši, kā muzeji un galerijas, bibliotēkas, kinoteātri, festivāli, teātri, operas un koncertorganizācijas Eiropā un citviet pasaulē risina pieklūstamības jautājumus cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem (pieturoties pie Labklājības ministrijas iedalījuma: tās ir personas ar dažāda spektra redzes, dzirdes, kustību traucējumiem un ar garīga rakstura traucējumiem²).

Šis izdevums ir neliela daļa no lielāka pētījuma, ko Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūras un mākslu institūts īstenojis pēc Latvijas Republikas Kultūras ministrijas pasūtījuma. Pētījums par kultūras infrastruktūras un pakalpojumu pieklūstamību Latvijā ietver plašāku ieskatu cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībās un barjerās, apmeklējot kultūras pasākumus vai saņemot kultūras pakalpojumus. Pētījuma ietvaros esam arī analizējuši Latvijas kultūras organizāciju skatījumu un iezīmējuši jomas, kurās būtu nepieciešams atbalsts vai rīcība.

Ārvalstu piemēru apkopojumā var izlasīt gan tādus risinājumus, kas prasa lielus finansiālus ieguldījumus, gan arī tādus, kas prasa tikai izpratni par konkrēto mērķgrupu vajadzībām un pavisam nelielu resursu ieguldījumu – tas var būt izstāžu zālē novietots soliņš nelielai atpūtai, mājas lapā ievietots paskaidrojums, kā iekļūt ēkā un nofotografēta ēkas ieeja u.tml.

Daudzi no risinājumiem, kas minēti šajā izdevumā, jau tiek izmantoti atsevišķās Latvijas kultūras organizācijās, tomēr joprojām ir nepieciešams šos un citus risinājumus rosināt ieviest arī citās organizācijās.

Pētījuma un šī konkrētā izdevuma autori cer, ka šeit apkopotie piemēri iedvesmos kultūras organizāciju vadītājus un darbiniekus vispirms palūkoties savā kultūras organizācijā, vai nav kādas pavisam vienkārši ieviešamas pārmaiņas; kā arī vērīgāk paskatīties visapkārt Latvijas kultūrvidē, ieraugot citās kultūras organizācijās labus piemērus, daloties ar kolēģiem savās atziņās vai mācoties no viņiem.

Izdevumā izmantojam šādus apzīmējumus:

Personas ar redzes traucējumiem

Personas ar dzirdes traucējumiem

Personas ar kustību traucējumiem

Personas ar garīga rakstura traucējumiem

Attiecas uz visām mērķgrupām

¹ <https://www.sydneyoperahouse.com/access-action-plan>

² Apzinoties, ka šis apzīmējums iekļauj daudzveidīgas apmeklētāju grupas, kā arī dažādos avotos tiek izmantoti dažādi apzīmējumi, tostarp – cilvēki ar attīstības traucējumiem, neirodažādi cilvēki, cilvēki ar psihiska rakstura traucējumiem, cilvēki ar sensoriem traucējumiem jeb vajadzībām u.tml.

TEĀTRI UN OPERAS	4–6
MUZEJI UN GALERIJAS	7–13
KINOTEĀTRI	14–15
BIBLIOTĒKAS	16–19
KONCERTORGANIZĀCIJAS	20–21
FESTIVĀLI	22–24

TEĀTRI UN

OPERAS _____ 4-6

Teātris "Shakespeare's Globe"

Londona, Lielbritānija

Personām ar kustību traucējumiem.

Gan teātra izrādēs, gan ekskursijās nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu.

Personām ar redzes traucējumiem.

Teātra sezonas repertuārs ir pieejams audio formātā un pēc pieprasījuma arī drukātā veidā ar lielu kontrastu un lielajā drukā. Pirms konkrētām izrādēm tiek piedāvāta ekskursija, kuras laikā skatītājs var iepazīt skatuves iekārtojumu un rekvizītus. Iespējams noklausīties arī aprakstošu ievadu pirms izrādes, kurā tiek pastāstīts par skatuves iekārtojumu, kostīmiem, rekvizītiem u.tml. Tiek organizētas izrādes ar audio aprakstu. Izrāžu programmas nodrošinātas Braila rakstā un lielajā drukā.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Pieejama indukcijas cilpa. Teātra sezonas repertuārs ir pieejams video formātā ar zīmju valodas tulkojumu un subtitriem. Tiek organizētas izrādes ar zīmju valodas tulkojumu un subtitriem.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Ierīkotas klusās zonas (tajās tiek nodrošināts klusums, mīksta mēbeles, tematiski vizuālie stāsti u.c. ar mērķi radīt nomierinošu gaisotni). Tiek organizētas relaksētās izrādes. Pirms relaksētajām izrādēm skatītājiem tiek nosūtīts informatīvs vizuālais materiāls, kas sniedz informāciju par gaidāmo izrādes pieredzi.

<https://shorturl.at/CHJU7>

Skotijas Nacionālais teātris (National Theatre of Scotland)

Glāzgova, Lielbritānija

Personām ar kustību traucējumiem.

Teātra galvenajā norises vietā nodrošināta piekļūstamība personām ratiņkrēslā.

Personām ar redzes traucējumiem.

Daļai izrāžu tiek nodrošināts audio apraksts. Pirms konkrētām izrādēm tiek piedāvāta ekskursija, kuras laikā skatītājs var iepazīt skatuves iekārtojumu, aptaustīt rekvizītus un satikties ar aktieriem.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Daļai izrāžu tiek nodrošināts zīmju valodas tulkojums un subtitri.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Tiek nodrošināta relaksēto izrāžu programma (optimāls gaismas un skaņas līmenis, ir pieņemami, ka skatītāji pārvietojas izrādes laikā, rada trokšņus u.c.). Teātra galvenajā norises vietā ir iekārtotas klusās zonas. Pirms izrādes iespējams iepazīties ar vizuālo gidu, kurā apkopota informācija par to, kā izskatās norises vieta, kas īsumā notiek izrādē, no kā būtu jāuzmanās (piemēram, brīdinājums par skaļākām skaņām, spilgtākām gaismām u.tml.).

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Mājaslapā pieejams detalizēts galvenās norises vietas plāns.

<https://shorturl.at/pGMZ9>

Parīzes Pilsētas teātris (Théâtre de la Ville)

Parīze, Francija

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu.

Personām ar redzes traucējumiem.

Daļai izrāžu tiek nodrošināts audio apraksts. Pirms konkrētām izrādēm tiek piedāvāta ekskursija, kuras laikā skatītājs var iepazīt skatuves iekārtojumu un rekvizītus. Daļai izrāžu īpaši apmācīti brīvprātīgie piedāvā asistēt skatītājiem ar redzes traucējumiem, izrādes laikā komentējot notiekošo uz skatuves.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Daļai izrāžu tiek nodrošināts zīmju valodas tulkojums un aprakstošie titri.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Tiek piedāvāta pielāgota mākslas programma – izrādes, meistarklases un ekskursijas.

<https://www.theatredelaville-paris.com/en/general-info/access>

<https://www.theatredelaville-paris.com/en/general-info/access>

Vietne "Official London Theatre"

Londona, Lielbritānija

Interneta vietni veido nevalstiska organizācija, piedāvājot visu informāciju par teātriem Londonā, intervijas un jaunumus, kā arī iespēju iegādāties biļetes. Interneta vietnē ir iespējams atlasīt Londonas teātra izrādes, kurām ir audio apraksts, subtitri vai aprakstošie titri, zīmju valodas tulkojums un kuras ir relaksētās izrādes.

Četras reizes gadā tiek veidota Piekļūstamības brošūra (pieejama drukātā veidā, Braila rakstā un MP3 formātā).

<https://officiallondontheatre.com/access/>

Londonas Karaliskais Nacionālais teātris (Royal National Theatre)

Londona, Lielbritānija

Personām ar kustību traucējumiem.
Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu.

Personām ar redzes traucējumiem.
Daļai izrāžu tiek nodrošināts audio apraksts. Pirms konkrētām izrādēm tiek piedāvāta ekskursija, kuras laikā skatītājs var iepazīt skatuves iekārtojumu un rekvizītus. Pirms konkrētām izrādēm iespējams noklausīties audio ievadu, lai iepazītos ar gaidāmo izrādi.

Personām ar dzirdes traucējumiem.
Daļai izrāžu tiek nodrošināts zīmju valodas tulkojums un subtitri. Pieejama indukcijas cilpa.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Tiek organizētas relaksētās izrādes un pielāgotas izrādes personām ar demenci. Pirms tām skatītājiem ir iespēja iepazīties ar vizuālu materiālu, kas sniedz informāciju par gaidāmo izrādes pieredzi.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Teātris aicina apmeklētājus ar dzirdes traucējumiem, ar invaliditāti un ar neirodažādību pieteikties "Piekļūstamības abonementam" (Access scheme), kas paredz iespēju attālināti rezervēt piemērotas sēdvietas (t.sk. vietu cilvēkam ratiņkrēslā), saņemt informāciju par izrādēm, kurās tiks nodrošināta piekļūstamība kādai no grupām, saņemt atlaides savai un pavadoņa biļetei.

<https://www.nationaltheatre.org.uk/your-visit/access/>

Sidnejas Opera (Sydney Opera House)

Sidneja, Austrālija

Personām ar kustību traucējumiem.
Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Mājaslapā pieejama vizuāla informācija par to, kā ērtāk pārvietoties personām ratiņkrēslā.

Personām ar redzes traucējumiem.
Daļai izrāžu tiek nodrošināts audio apraksts.

Personām ar dzirdes traucējumiem.
Daļai izrāžu tiek nodrošināts zīmju valodas tulkojums un subtitri. Pieejamas dzirdes un klausīšanās palīgierīces.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Tiek veidotas relaksētās norises.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Sadarbojoties ar citām organizācijām, organizē programmas cilvēkiem ar dažādiem funkcionāliem traucējumiem, piemēram, dejas nodarbības cilvēkiem ar Pārkinsona slimību un kustību traucējumiem. Sidnejas Opera ir izstrādājusi Piekļūstamības rīcības plānu; tā galvenie uzdevumi ir veicināt norišu vietu piekļūstamību, iesaistīt kopienas, tai skaitā veidot programmas senioriem, cilvēkiem ar demenci, jauniebraucējiem un bēgļiem, kā arī nodrošināt nodarbinātības iespējas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

<https://www.sydneyoperahouse.com/visit/accessibility>

**MUZEJI UN
GALERIJAS _____ 7-13**

Nīderlandes Nacionālais muzejs (Rijksmuseum)

Amsterdama, Nīderlande

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Ir iespēja izmantot muzejā uz vietas pieejamos ratiņkrēslus, staiguļus, spieķus un salokāmos krēslus.

Personām ar redzes traucējumiem.

Tiek organizētas pielāgotas ekskursijas, kurās mākslas objektus var iepazīt ar taustes palīdzību. Pieejams audio gids.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Tiek organizētas ekskursijas zīmju valodā. Muzeja aplikācijā pieejamo audio gidu papildina tekstuāla informācija. Tiek nodrošinātas klausīšanās palīgierīces (whisper set), kuras pastiprina muzeja gida stāstījuma skaļumu. Tiek organizētas lekcijas, kurās nodrošināti subtitri.

<https://www.rijksmuseum.nl/en/visit/accessibility>

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Izveidota klusā zona. Mājaslapā norādīti piemērotākie apmeklējuma laiki, kad muzejā ir vismazāk cilvēku. Konkrētos datumos muzejs ir īpaši atvērts personām ar garīga rakstura traucējumiem (nodrošinot mazāku apmeklētāju plūsmu, mierīgāku apgaismojumu u.c.). Tiek organizētas pielāgotas ekskursijas personām ar garīga rakstura traucējumiem (highlight tour), kurās gids izceļ nozīmīgākos muzeja objektus, lai nodrošinātu kvalitatīvāku informācijas uztveršanu. Tiek organizētas privātas ekskursijas personām ar demenci un viņu tuviniekiem; viņi iepazīst muzeju caur stāstiem, atmiņām, asociācijām un idejām.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Mājaslapā un uz vietas muzejā ir pieejams detalizēts muzeja plāns, kurā norādīts, kā ēkā pārvietoties personām ratiņkrēslā, kur muzejā ir klusās zonas, soliņi u.c. Apmeklētājiem ir iespēja pirms došanās uz muzeju aizpildīt dokumentu (fast lane declaration), kas nodrošina ieeju muzejā bez rindas.

Luvras muzejs (Musée du Louvre)

Parīze, Francija

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Ir iespēja izmantot muzejā uz vietas pieejamos ratiņkrēslus, spieķus un salokāmos krēslus. Mājaslapā pieejams muzeja plānojums, kurā norādīts, kā ērtāk pārvietoties cilvēkiem ratiņkrēslā.

Personām ar redzes traucējumiem.

Lai iepazītu muzeju, tiek piedāvāti taktili risinājumi. Nodrošināti audio apraksti.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Nozīmīgākajās ēkas zonās ir indukcijas cilpa. Tiek organizētas ekskursijas zīmju valodā.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Mājaslapā pieejams muzeja plānojums, kurā norādītas zonas ar optimālu apgaismojuma un skaņas līmeni, kur ir soliņi un atpūtas vietas. Iespējams saņemt komplektu (sensory bag), kurā ietilpst stresu mazinoši priekšmeti, skaņas izolējošas ausiņas, acu aizsegs u.c.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Personām ar funkcionāliem traucējumiem ieeja muzejā iespējama bez rindas. Mājaslapā pieejams detalizēts muzeja plāns.

<https://www.louvre.fr/en/visit/accessibility>

Nacionālā galerija (National Gallery)

Londona, Lielbritānija

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Ir iespēja izmantot muzejā uz vietas pieejamos ratiņkrēslus.

Personām ar redzes traucējumiem.

Tiek organizētas pielāgotas ekskursijas, kurās gids detalizēti apraksta muzeja objektus. Tiek organizētas personām ar redzes traucējumiem pielāgotas mākslas nodarbības. Izstādēs iekļautajiem video ir pieejamas transkripcijas lielajā drukā.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Tiek organizētas ekskursijas zīmju valodā. Izstādēs iekļautajiem video ir subtitri un transkripcijas. Nozīmīgākajās ēkas zonās ir indukcijas cilpa. Daļai galerijā rīkoto pasākumu tiek nodrošināta subtitrēšana vai zīmju valodas tulkojums.

Attiecas uz visām mērķgrupām (t. sk. personām ar garīga rakstura traucējumiem).

Galerijas mājaslapā ir pieejams detalizēts vizuālais gids, lai apmeklētājs varētu iepazīties ar muzeja izkārtojumu, izskatu u.tml. un justos drošāk.

<https://www.nationalgallery.org.uk/visiting/access>

Austrālijas muzejs (Australian Museum)

Sidneja, Austrālija

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Ir iespēja izmantot muzejā uz vietas pieejamos ratiņkrēslus.

Personām ar redzes traucējumiem.

Ir pieejams audio gids, kurš audio aprakstu veidā iepazīstina apmeklētāju ar muzeja objektiem. Tiek organizētas pielāgotas ekskursijas, kurās muzeja objektus var aptaustīt.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Muzeja rīkotajos pasākumos ir pieejama indukcijas cilpa. Tiek organizētas ekskursijas zīmju valodā.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem regulāri tiek sniegta iespēja apmeklēt muzeju pirms tā oficiālā atvēršanās laika un pēc slēgšanas, kad muzejā ir mazāka

apmeklētāju plūsma. Mājaslapā norādīti piemērotākie apmeklējuma laiki, kad muzejā ir vismazāk cilvēku. Muzeja mājaslapā pieejams vizuāls muzeja "stāsts", lai apmeklētājs varētu sagatavoties pirms muzeja apmeklējuma un justos droši.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Muzejs atbalsta shēmu cilvēkiem ar neredzamām invaliditātēm "Hidden Disability Sunflower Lanyard Scheme", kuras dalībnieki nēsā īpašu kartīti, norādot uz to, ka, iespējams, personai ir nepieciešams papildu atbalsts, darbības prasa ilgāku laiku u.tml.

<https://australian.museum/visit/accessibility-and-inclusion/>

Van Abbe muzejs (Van Abbemuseum)

Eindhoven, Nīderlande

 Personām ar kustību traucējumiem.
Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Ir iespēja izmantot muzejā uz vietas pieejamos ratiņkrēslus.

 Personām ar redzes traucējumiem.
Tiek organizētas multisensorās ekskursijas, kuru laikā apmeklētāji iegūst informāciju par izstādi, aptaustot īpaši veidotas darbu replikas, kā arī pielietojot garšu, ožu un dzirdi. Izveidota aplikācija, kura palīdz personām ar redzes traucējumiem orientēties muzejā.

 Personām ar dzirdes traucējumiem.
Tiek organizētas ekskursijas zīmju valodā, zīmju valodas tulkojums pieejams arī digitālā versijā. Ir indukcijas cilpa.

 Personām ar garīga rakstura traucējumiem.
Tiek organizētas ekskursijas personām ar demenci, kurās dalībnieki iepazīst muzeju ar atmiņu, stāstu un ideju palīdzību. Tiek organizētas pielāgotas ekskursijas cilvēkiem ar afāziju un smadzeņu traumām, kuru laikā profesionāli gidi izmanto citu stāstīšanas pieeju, kā arī pielāgo apgaismojumu, samazina skaņas līmeni u.c. Tiek piedāvātas relaksēta muzeja apmeklējuma iespējas.

 Attiecas uz visām mērķgrupām.
Muzeju iespējams apmeklēt attālināti – ar attālināti vadāma muzeja robota palīdzību.

<https://vanabbemuseum.nl/en/plan-your-visit/practical-information>

Teita modernās mākslas muzejs (Tate Modern), Teita Britānijas mākslas muzejs (Tate Britain), Teita Liverpūles mākslas muzejs (Tate Liverpool), Teita Seintaivsas mākslas muzejs (Tate St Ives)

Lielbritānija

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Ir iespēja izmantot muzejos uz vietas pieejamos ratiņkrēslus.

Personām ar redzes traucējumiem.

Tiek organizētas pielāgotas ekskursijas, kurās muzeja objektus var aptaustīt. Tiek organizētas pielāgotas ekskursijas, kurās gids detalizēti apraksta muzeja objektus, kā arī daļa muzeju objektu audio aprakstu ir pieejami mājaslapā. Nodrošināti muzeju objektu apraksti lielajā drukā, kā arī ir pieejamas lupas.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Tiek organizētas ekskursijas zīmju valodā. Ir pieejami klausīšanās palīgīdzekļi.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Izveidota klusā zona. Tiek organizētas relaksētās ekskursijas.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Pieejamas komunikācijas kartītes (tādējādi nodrošināts neverbāls saziņas veids), kuras var izprintēt mājās vai saņemt uz vietas (tās apzīmē būtiskākās vietas ēkā, piemēram, labierīcības, atpūtas telpu, kafejnīcu u.c.), uzrādot kartīti galerijas darbiniekam, darbinieks pavadīs apmeklētāju uz attiecīgo vietu.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Mājaslapā, kā arī uz vietas ir pieejams detalizēts muzeja plāns.

<https://www.tate.org.uk/visit/accessibility>

Nacionālais Prado muzejs (Museo Nacional del Prado)

Madride, Spānija

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Ir iespēja izmantot muzejā uz vietas pieejamos ratiņkrēslus.

Personām ar redzes traucējumiem.

Daļai mākslas darbu ir izveidotas aptaustāmas reprodukcijas, kurās izmantotas reljefainas līnijas un tekstūras. Daļai no muzeja objektiem tiek nodrošināta informācija lielajā drukā un Braila rakstā. Pieejams audio gids ar 50 mākslas darbu audio aprakstiem.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Pieejama ierīce, kura kalpo kā zīmju valodas gids, sniedzot iespēju iegūt informāciju par 52 mākslas darbiem. Ir indukcijas cilpa.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Mājaslapā pieejams vizuāls muzeja "stāsts", lai apmeklētājs varētu sagatavoties pirms muzeja apmeklējuma un justos droši. Muzeja buklets pieejams vieglajā valodā. Iekārtotas atpūtas telpas.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Mājaslapā, kā arī uz vietas ir pieejams detalizēts muzeja plāns.

<https://www.museodelprado.es/en/visit/accessible-visit>

<https://www.vangoghmuseum.nl/en/visit/accessibility>

Van Goga muzejs (Van Gogh Museum)

Amsterdama, Nīderlande

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Ir iespēja izmantot muzejā uz vietas pieejamos ratiņkrēslus un salokāmos krēslus. Mājaslapā pieejams muzeja plānojums, kurā norādīts, kā ērtāk pārvietoties cilvēkiem ratiņkrēslā.

Personām ar redzes traucējumiem.

Muzeja plāns pieejams arī Braila rakstā un lielajā drukā. Muzeja objektu apraksti pieejami lielajā drukā. Tiek rīkotas pielāgotas interaktīvas sajūtu ekskursijas, kuru laikā var aptaustīt arī vairākas taktilas gleznu reprodukcijas. Pieejams audio gids.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Tiek organizētas ekskursijas zīmju valodā. Pēc pieprasījuma muzeja rīkotajiem pasākumiem tiek nodrošināts zīmju valodas tulkojums. Ir indukcijas cilpa.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Mājaslapā norādīti piemērotākie apmeklējuma laiki, kad muzejā ir vismazāk cilvēku un nenorisinās pasākumi, kuri var radīt papildu troksni. Iespējams izmantot ģipša brilles (EnChroma glasses) cilvēkiem ar krāsu uztveres traucējumiem (brilles paspilgtina krāsas un ļauj labāk saskaņāt krāsainās detaļas).

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Mājaslapā pieejams detalizēts muzeja plāns. Muzejs atbalsta shēmu cilvēkiem ar neredzamām invaliditātēm "Hidden Disability Sunflower Lanyard Scheme".

<https://www.vangoghmuseum.nl/en/visit/accessibility>

Žaka Širaka muzejs (Musée du quai Branly - Jacques Chirac)

Parīze, Francija

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Ir iespēja izmantot muzejā uz vietas pieejamos ratiņkrēslus un salokāmos krēslus. Mājaslapā pieejams muzeja plānojums, kurā norādīts, kā ērtāk pārvietoties cilvēkiem, kuri izmanto ratiņkrēslu.

Personām ar redzes traucējumiem.

Tiek organizētas pielāgotas ekskursijas, kurās muzeja objekti tiek iepazīti taktilā veidā un kurās gids detalizēti apraksta muzeja objektus. Izveidots telpisks modelis un taktilā karte, kas ļauj orientēties muzejā. Muzeja lasīšanas istabā ir cilvēkiem ar redzes traucējumiem adaptētas tehnoloģijas,

piemēram, ekrāna lasītāji, runas sintezētāji u.c. Daļai muzeja objektu ir izveidotas taktilas reprodukcijas, pievienots apraksts Braila rakstā un lielajā drukā, kā arī audio apraksts. Daļa muzeja rīkoto pasākumu tiek pielāgoti traucējumiem, piemēram, nodrošinot audio aprakstu.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Ir pieejama indukcijas cilpa. Visiem muzeja video materiāliem ir subtitri. Tiek organizētas ekskursijas zīmju valodā. Daļa muzeja rīkoto pasākumu tiek pielāgoti cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem, piemēram, nodrošinot subtitrēšanu.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Izstādēs ir pieejami informatīvo tekstu konспекти vieglajā valodā. Tiek organizētas ekskursijas, kā arī cita veida aktivitātes, kuras ir pielāgotas personām ar garīga rakstura traucējumiem.

<https://www.quaibrnly.fr/en/if-you-are/visitors-with-disabilities>

Britu muzejs (British Museum)

Londona, Lielbritānija

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Ir iespēja izmantot muzejā uz vietas pieejamos ratiņkrēslus un salokāmus krēslus.

Personām ar redzes traucējumiem.

Tiek organizētas pielāgotas ekskursijas, kurās muzeja objektus var aptaustīt. Tiek organizētas pielāgotas ekskursijas, kurās gids detalizēti apraksta muzeja objektus. Pieejams audio gids un audio apraksti. Tiek nodrošināti informatīvie materiāli Braila rakstā un lielajā drukā.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Ir pieejama indukcijas cilpa. Tiek organizētas ekskursijas zīmju valodā. Muzeja aplikācijā pieejams gids zīmju valodā.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Izveidota karte, kurā atzīmēts, kuras vietas muzejā ir klusākas, ar optimālu apgaismojumu u.tml., kā arī sniegta informācija par temperatūru, laikiem, kad muzejā ir mazāk cilvēku u.tml. Iespējams saņemt komplektu (sensory support backpack), kurā ietilpst stresu mazinoši priekšmeti, kā arī ar muzeja ekspozīciju saistīti priekšmeti un buklets, lai iepazītu muzeju interaktīvā veidā. Muzeja mājaslapā var atrast relaksējošas aktivitātes, ko ikviens var veikt mājās, piemēram, puzzles, krāsojami zīmējumi u.c.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Tiek organizētas pielāgotas izglītojošas nodarbības skolēniem un studentiem ar funkcionāliem traucējumiem.

<https://www.britishmuseum.org/visit/accessibility-museum>

Modernās mākslas muzejs (Museum of Modern Art)

Ņujorka, ASV

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Ir iespēja izmantot muzejā uz vietas pieejamos ratiņkrēslus un salokāmos krēslus.

Personām ar redzes traucējumiem.

Izveidota programma personām ar redzes traucējumiem, kuras ietvaros muzejs tiek iepazīts taktilu risinājumu, audio aprakstu un sarunu ceļā. Tiek organizētas pielāgotas ekskursijas, kurās muzeja objektus var aptaustīt. Pieejams audio gids. Pie mākslas darbiem ir QR kodi, kurus noskenējot, iespējams iegūt audiālu informāciju par darbu.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Muzeja audio gids ir papildināts ar ierunātā teksta transkripcijām. Tiek organizētas ekskursijas zīmju valodā. Ir pieejama indukcijas cilpa. Pēc pieprasījuma nodrošina zīmju valodas tulkojumu vai subtitrēšanu rīkotajiem pasākumiem.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Pieejams detalizēts vizuālais gids, lai apmeklētājs varētu iepazīties ar muzeja izkārtojumu, izskatu u.tml., radot papildu drošības sajūtu. Izveidota programma personām ar garīga rakstura traucējumiem – reizi mēnesī notiek nodarbības par konkrētu tēmu, aicinot cilvēkus ar garīga rakstura traucējumiem un viņu tuviniekus interaktīvā veidā iepazīt un radīt mākslas darbus. Izveidota programma personām ar demenci, kas ietver profesionāļu vadītas nodarbības, kuru laikā māksla tiek iepazīta ar dialoga palīdzību.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Mājaslapā pieejams detalizēts muzeja plāns.

<https://www.moma.org/visit/accessibility/>

Photo: Jason Brownrigg

<https://stories.moma.org/what-does-it-mean-to-be-an-accessible-museum-9e9708254dc9>

KINOTEĀTRI_____14-15

<https://www.picturehouses.com/accessibility>

Kinoteātru ķēde "Picturehouse Cinemas"

Lielbritānija

- **Personām ar kustību traucējumiem.**
Ēkas ir pieklūstamas cilvēkiem ratiņkrēslā.
- **Personām ar redzes traucējumiem.**
Repertuārā iekļauj filmas ar audio aprakstiem.
- **Personām ar dzirdes traucējumiem.**
Repertuārā iekļauj filmas ar aprakstošajiem titriem. Pieejama indukcijas cilpa.
- **Personām ar garīga rakstura traucējumiem.**
Lielākajā daļā kinoteātru vienreiz mēnesī (katra mēneša trešajā svētdienā) veidoti

<https://www.picturehouses.com/accessibility>

relaksētie seansi (autism-friendly screenings) cilvēkiem ar autismu un attīstības traucējumiem, nodrošinot klusāku skaņu, mazāk spilgtu apgaismojumu, bez reklāmām pirms filmas. Apmeklētāji var pastaigāties pa zāli. Skatītājiem ar demenci (dementia-friendly screenings) tiek izvēlēta filmu klasika un mūzikli, pirms seansa piedāvā bezmaksas tēju un cepumus, lai apmeklētāji varētu savstarpēji aprunāties, neliels pārtraukums u.tml

- **Attiecas uz visām mērķgrupām.**
Izveidota tālruņa līnija (accessibility helpline), lai apmeklētāji varētu iegūt detalizētu informāciju par pieklūstamību, kā arī cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem pieejama īpaša zvana opcija (text relay call), kas palīdz pārvērst runāto tekstu rakstītā tekstā.

Vietne "Accessible Screenings UK"

Lielbritānija

Interneta vietnē ir iespējams atlasīt kino seansus Lielbritānijā, kuriem ir audio apraksts, subtitri vai aprakstošie titri un kuri ir piemēroti cilvēkiem ar autiskā spektra traucējumiem un demenci.

<https://accessiblescreeningsuk.co.uk>

Kinoteātru ķēde "Odeon Cinemas"

Lielbritānija

Personām ar kustību traucējumiem.

Ēkas ir piekļūstamas cilvēkiem, kuri izmanto ratiņkrēslu. Rezervējot biļeti, jāizvēlās filtrs "draudzīgs apmeklētājiem ratiņkrēslā". Iespēja saņemt palīdzību arī telefoniski.

Personām ar redzes traucējumiem.

Repertuārā iekļauj filmas ar audio aprakstiem. Pēc vajadzības kinoteātrī pieejamas austiņas.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Repertuārā iekļauj filmas ar aprakstošajiem titriem. Pieejama indukcijas cilpa.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Tiek veidoti relaksētie seansi cilvēkiem sensoriem traucējumiem un personām ar demenci.

<https://www.odeon.co.uk/accessibility/>

Kinoteātris "Tyneside"

Ņūkāsla, Lielbritānija

Personām ar kustību traucējumiem.

Ēka ir piekļūstama cilvēkiem, kuri izmanto ratiņkrēslu.

<https://tynesidecinema.co.uk/about-us/accessibility/>

Personām ar redzes traucējumiem.

Repertuārā iekļauj filmas ar audio aprakstiem.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Repertuārā iekļauj filmas ar subtitriem. Pieejamas klausīšanās palīgierīces.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Pirms došanās uz kinoteātri ir iespējams iepazīties ar tā infrastruktūru, apskatot 3D modeli mājaslapā.

CEA karte (CEA card scheme)

Lielbritānija

Attiecas uz visām mērķgrupām.

CEA karti ir izveidojusi Lielbritānijas Kino asociācijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām darba grupa. Karte darbojas visos Lielbritānijas kinoteātros, kuri iestājušies Lielbritānijas Kino asociācijā. Kartes īpašnieks var saņemt bezmaksas biļeti cilvēkam, ar ko kopā apmeklē kinoteātri.

<https://www.ceacard.co.uk>

BIBLIOTĒKAS___16-19

Nujorkas Publiskā bibliotēka (New York Public Library)

Nujorka, ASV

Personām ar kustību traucējumiem.

Lielākoties visas bibliotēkas struktūrvienības ir piekļūstamas personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Iespēja pasūtīt grāmatas uz mājām, kā arī lasīt elektroniskās grāmatas u.c. materiālus. Pieejams plašs audiogrāmatu klāsts. Iespēja digitalizēt fiziskus bibliotēkā pieejamus informācijas materiālus.

Personām ar redzes traucējumiem.

Datori bibliotēkā aprīkoti ar ekrāna lasītāja programmām, kā arī programmu, ar kuras palīdzību var palielināt ekrānā redzamo, mainīt krāsas un kontrastu. Pieejamas lasītājmašīnas (ierīces, ar kuras palīdzību ieskenētu tekstu var pārvērst audio formātā). Pieejami monitori, ar kuru palīdzību ieskenētu tekstu var palielināt 45-60 reizes. Pieejamas audiogrāmatas, grāmatas Braila rakstā un lielajā drukā. Iespēja digitalizēt fiziskus bibliotēkā pieejamus informācijas materiālus, lai tos pārvērstu audio formātā. Iespēja piedalīties individuālās un grupu

apmācībās, kā izmantot minētās un citas cilvēkiem ar redzes traucējumiem pielāgotas tehnoloģijas. Tiek rīkotas dažādas meistarklases un citi pasākumi, kuri piemēroti arī cilvēkiem ar redzes traucējumiem.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Pēc pieprasījuma meistarklasēm un citiem pasākumiem tiek nodrošināti aprakstošie titri vai zīmju valodas tulkojums. Pieejamas indukcijas cilpas. Pieejamas klausīšanās palīgierīces (assistive listening advices). Daļai video materiālu un filmu nodrošināti aprakstošie titri.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Tiek veidotas programmas, kuras ietver šai mērķgrupai pielāgotus pasākumus (filmu seansi, datorprasmju uzlabošanas nodarbības u.c.). Pieejamas audiogrāmatas (piemēram, tādas, kuras klausoties var sekot līdz runātajam tekstam, kurš attiecīgi runātajam tiek iekrāsots, kā arī audiogrāmatas ar animētām ilustrācijām un uzsvāru uz vizuāliem materiāliem). Tiek organizētas pielāgotas interaktīvas nodarbības bērniem, iesaistot ar mūzikas, kustību, stāstu palīdzību.

<https://www.nypl.org/accessibility>

Francijas Nacionālā bibliotēka (La Bibliothèque nationale de France)

Parīze, Francija

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Iespēja izmantot uz vietas pieejamos ratiņkrēslus.

Personām ar redzes traucējumiem.

Nodrošināta ekrāna lasītāja programma. Iespēja izmantot Braila raksta printeri. Pieejamas tehnoloģijas, ar kuru palīdzību iespējams palielināt tekstu un attēlus, kā arī

pielāgot kontrastu, projicējot tekstu un attēlus uz ekrāna. Iespēja izmantot aplikāciju, kura audio formātā palīdz orientēties bibliotēkas ēkās.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Pieejamas klausīšanās palīgierīces un indukcijas cilpa. Daļai bibliotēkas rīkoto pasākumu tiek nodrošināts zīmju valodas tulkojums.

<https://www.bnf.fr/en/existing-accessibility-disabled-services>

<https://www.slv.vic.gov.au/visit/access-inclusion>

Toronto Publiskā bibliotēka (Toronto Public Library)

Toronto, Kanāda

Personām ar kustību traucējumiem.

Lielākoties visas bibliotēkas struktūrvienības ir piekļūstamas personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Pielāgotas mēbeles un dažādas palīgierīces (piemēram, grāmatu statīvs, lapu pāršķīrējs). Iespēja pasūtīt bibliotēkas materiālus uz mājām, klausīties audiogrāmatas, kā arī lasīt elektroniskās grāmatas u.c. materiālus.

Personām ar redzes traucējumiem.

Datori bibliotēkā aprīkoti ar ekrāna lasītāja programmām, kā arī programmu, ar kuras palīdzību var palielināt ekrānā redzamo, mainīt krāsas un kontrastu. Pieejamas lasītājmašīnas (ierīces, ar kuras palīdzību ieskenētu tekstu var pārvērst audio formātā). Pieejami monitori, ar kuru palīdzību var palielināt ieskenētu tekstu. Pieejamas audiogrāmatas, grāmatas Braila rakstā un lielajā drukā. Iespēja lūgt bibliotēkas darbiniekiem sagatavot interesējošo materiālu piemērotā formātā.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Iespēja lūgt bibliotēkas darbiniekiem sagatavot interesējošo materiālu piemērotā formātā. Pieejamas klausīšanās palīgierīces (assistive listening advices). Daļai videomateriālu nodrošināti aprakstošie titri.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Pieejamas audiogrāmatas (t. sk. tādas, kurām iespējams regulēt runātāja lasīšanas ātrumu u.tml.). Pieejamas grāmatas, kuru teksta fonts, krāsas u.c. aspekti ir pielāgoti personām ar disleksiju. Iespēja pasūtīt bibliotēkas materiālus uz mājām, kā arī lasīt elektroniskās grāmatas u.c. materiālus.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Iespēja lūgt bibliotēkas darbiniekiem sagatavot interesējošo materiālu piemērotā formātā.

<https://www.torontopubliclibrary.ca/accessibility/>

Sanfrancisko Publiskā bibliotēka (San Francisco Public Library)

Sanfrancisko, ASV

 Personām ar kustību traucējumiem. Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Pielāgotas mēbeles un dažādas palīgierīces. Iespēja pasūtīt bibliotēkas materiālus uz mājām, klausīties audiogrāmatas, kā arī lasīt elektroniskās grāmatas u.c. materiālus.

 Personām ar redzes traucējumiem. Nodrošināta ekrāna lasītāja programma. Pieejamas tehnoloģijas, ar kuru palīdzību ieskenētu tekstu var pārvērst audio formātā. Pieejamas dažādas tehnoloģijas, ar kuru palīdzību iespējams palielināt tekstu un attēlus. Pieejamas audiogrāmatas, materiāli Braila rakstā un lielajā drukā. Iespēja izmantot Braila raksta printeri. Daļai bibliotēkas arhīva videomateriālu ir pieejami audio apraksti.

 Personām ar dzirdes traucējumiem. Pieejamas klausīšanās palīgierīces. Daļai bibliotēkas arhīva videomateriālu ir aprakstošies titri vai zīmju valodas tulkojums. Pēc pieprasījuma bibliotēkas rīkotajos pasākumos tiek nodrošināts zīmju valodas tulkojums vai subtitrēšana.

 Personām ar garīga rakstura traucējumiem. Pieejamas palīgtechnoloģijas, piemēram, zīmju rokturi, ar kuriem iespējams ērtāk rakstīt, teksta palielināšanas tehnoloģijas u.c. Iespējams uz vietas saņemt stresu mazinošus priekšmetus, skaņu izolējošas austiņas u.c. priekšmetus, kuri var būt noderīgi personām ar sensoriem traucējumiem.

<https://sfpl.org/services/accessibility-services>

Jaunās Dienvidvelsas štata bibliotēka (State Library of New South Wales)

Sidneja, Austrālija

 Personām ar kustību traucējumiem. Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Iespēja lūgt bibliotēkas darbiniekus asistēt un palīdzēt pārvietoties pa ēku. Pielāgotas mēbeles un dažādas palīgierīces. Mājaslapā pieejams detalizēts bibliotēkas plāns, kurā ir norādes par piekļūstamību personām ratiņkrēslā.

 Personām ar redzes traucējumiem. Nodrošināta ekrāna lasītāja programma. Pieejamas tehnoloģijas, kuras lasāmu tekstu pārvērš audio formātā, kā arī dažādas tehnoloģijas, ar kuru palīdzību iespējams palielināt tekstu un attēlus. Pieejamas audiogrāmatas, materiāli

Braila rakstā un lielajā drukā. Izstāžu videomateriāliem tiek nodrošināts audio apraksts. Pieejamas pielāgotas palīgierīces (piemēram, tastatūra ar palielināta izmēra taustiņiem).

 Personām ar dzirdes traucējumiem. Pieejama indukcijas cilpa. Izstāžu videomateriāliem ir subtitri. Nozīmīgāko bibliotēkas rīkoto pasākumu laikā tiek nodrošināta subtitrēšana. Tiek organizētas ekskursijas pa bibliotēku ar zīmju valodas tulkojumu.

https://www.sl.nsw.gov.au/sites/default/files/sl_nsw_accessibility_guide_v2.0.pdf

Sietlas Publiskā bibliotēka (Seattle Public Library)

Sietla, ASV

Personām ar kustību traucējumiem.
Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Iespēja pasūtīt bibliotēkas materiālus uz mājām.

Personām ar redzes traucējumiem.
Nodrošināta ekrāna lasītāja programma. Pieejamas dažādas tehnoloģijas, ar kuru palīdzību iespējams palielināt tekstu un attēlus. Pieejamas rakstīšanas tehnoloģijas vājredzīgām personām (piemēram, pielāgoti planšetdatori, kuri rakstīto tekstu pārveido, izmantojot biezākas līnijas).

Personām ar dzirdes traucējumiem.
Pieejamas klausīšanās palīgierīces. Pēc pieprasījuma bibliotēkas rīkotajiem pasākumiem tiek nodrošināts zīmju valodas tulkojums.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.
Pieejami ausu aizbāžņi personām, kuras ir sensitīvākas pret skaņu.

Attiecas uz visām mērķgrupām.
Iespēja lūgt bibliotēkas darbiniekiem asistēt, palīdzēt orientēties ēkā.

<https://www.spl.org/using-the-library/accessibility>

Viktorijas Valsts bibliotēka (State Library Victoria)

Melburna, Austrālija

Personām ar kustību traucējumiem.
Visas bibliotēkas struktūrvienības ir piekļūstamas personām ratiņkrēslā. Pielāgotas mēbeles un dažādas palīgierīces (piemēram, grāmatu statīvs). Iespējams izmantot uz vietas pieejamos ratiņkrēslus.

<https://www.slv.vic.gov.au/visit/access-inclusion>

Personām ar redzes traucējumiem.
Nodrošināta ekrāna lasītāja programma. Pieejamas tehnoloģijas, kuras lasāmu tekstu pārvērš audio formātā, kā arī dažādas tehnoloģijas, ar kuru palīdzību iespējams palielināt tekstu un attēlus. Pieejamas pielāgotas palīgierīces (piemēram, tastatūra ar palielināta izmēra taustiņiem, attēlu palielinošas brilles u.c.).

Personām ar dzirdes traucējumiem.
Pieejama indukcijas cilpa.

KONCERT - ORGANIZĀCIJAS

_____ 20-21

<https://festival-avignon.com/en/actions/disabled-access-2481#page-content>

Melburnas Simfoniskais orķestris (Melbourne Symphony Orchestra)

Melburna, Austrālija

Personām ar kustību traucējumiem.
Nodrošināta piekļūstamība personām ratiņkrēslā.

Personām ar redzes traucējumiem.
Iespēja sazināties ar organizatoriem, lai rezervētu piemērotākās sēdvietas atbilstoši vajadzībām.

Personām ar dzirdes traucējumiem.
Pieejama indukcijas cilpa un tiek nodrošinātas klausīšanās palīgierīces.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.
Tiek veidotas relaksētās norises.

Attiecas uz visām mērķgrupām.
Pasākumus drīkst apmeklēt kopā ar suni-pavadoni vai servisa dzīvniekiem. Katras koncertzāles telpu aprakstā ir atrodamas norādes par šo apmeklējuma aspektu.

<https://www.mso.com.au/accessibility>

Arēna "O2"

Londona, Lielbritānija

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Izbūvēta platforma apmeklētājiem, kuri izmanto ratiņkrēslu, lai nodrošinātu labu redzamību.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Tiek nodrošinātas klausīšanās palīgierīces. Daļai pasākumu tiek nodrošināts zīmju valodas tulkojums.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Uz vietas iespējams saņemt komplektu (sensory bag), kurā ietilpst stresu mazinoši priekšmeti u.tml. Nodrošināta klusā zona.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Pēc pieprasījuma tiek nodrošināts personīgais asistents. Atbalsta shēmu cilvēkiem ar neredzamām invaliditātēm "Hidden Disability Sunflower Lanyard Scheme".

<https://www.theo2.co.uk/accessibility>

Ņujorkas filharmonija (New York Philharmonic)

Ņujorka, ASV

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu.

Personām ar redzes traucējumiem.

Pasākumu programmas pieejamas Braila rakstā un lielajā drukā. Pieejama taktila karte, lai palīdzētu orientēties norises vietā. Daļai pasākumu tiek nodrošināts audio apraksts.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Pieejama indukcijas cilpa un tiek nodrošinātas klausīšanās palīgierīces. Daļai pasākumu nodrošināta subtitrēšana vai zīmju valodas tulkojums.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Uz vietas iespējams saņemt stresu mazinošus priekšmetus, ausu aizbāžņus u.c.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Iespēja izmantot personīgā asistenta pakalpojumus (asistents no organizācijas puses).

<https://nyphil.org/concerts-tickets/david-geffen-hall/accessibility>

FESTIVĀLI _____ 22-24

Mūzikas festivāls "Shine Music Festival"

Denvera, ASV

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu.

Personām ar redzes traucējumiem.

Informatīvie materiāli tiek nodrošināti Braila rakstā. Pasākuma t-kreklu dizainā integrēts Braila raksts.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Nodrošinātas dažādas tehnoloģijas, kuras ļauj sajūst mūziku personām ar

dzirdes traucējumiem (tehnoloģija "Full Body Sound", kura pārvērš mūziku taktilā stimulācijā, tehnoloģija "Feel the Beat", kura ļauj sajūst skaņu ar vibrāciju palīdzību, īpašas brilles, kurās tiek projicēti titri).

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Nodrošinātas klusās zonas.

<https://liveforlivemusic.com/news/shine-music-festival-2023/>

Mūzikas un mākslas festivāls "Electric Picnic"

Stradbali, Īrija

Personām ar kustību traucējumiem.

Nodrošināta piekļūstamība personām, kuras izmanto ratiņkrēslu. Izbūvētas platformas apmeklētājiem, kuri izmanto ratiņkrēslu, lai nodrošinātu labu redzamību. Iekārtotas piekļūstamas nakšņošanas-kempinga vietas. Festivāla norises vietai izveidota piekļūstamības karte.

Attiecas uz visām mērķgrupām (t. sk. personām ar redzes, dzirdes un garīga rakstura traucējumiem).

Noteiktu laika periodu pirms festivāla potenciālie apmeklētāji var vērsties pie organizatoriem, aizpildot organizatoru izveidotu formu par vajadzībām – balstoties uz iegūto informāciju, tiek meklēti risinājumi.

<https://www.electricpicnic.ie/information-category/access/>

Ability Fest 2018. Photo credit: Alex Drewniak.

<https://probonoaustralia.com.au/news/2019/04/its-not-that-hard-making-events-more-accessible-for-the-disability-community/>

Mūzikas un mākslas festivāls "Coachella"

Indio, ASV

 Personām ar kustību traucējumiem. Nodrošināta piekļūstamība personām ratiņkrēslā. Izbūvētas platformas apmeklētājiem, kuri izmanto ratiņkrēslu, lai nodrošinātu labu redzamību. Iekārtotas piekļūstamas nakšņošanas-kempinga vietas. Aprakstā norādīta informācija par to, ka teritorija ir klāta ar zālienu, tāpēc, iespējams, nepieciešams pavadonis, lai pārvietotos, par attālumu starp skatuvēm, norādītas vietas, kur var uzlādēt elektriskos ratiņkrēslus u.tml.

 Personām ar redzes traucējumiem. Pēc pieprasījuma tiek nodrošināti informatīvie materiāli Braila rakstā un lielajā drukā. Pēc pieprasījuma tiek rīkotas pielāgotas ekskursijas gida pavadībā.

<https://www.coachella.com/ada>

 Personām ar dzirdes traucējumiem. Daļai norišu ir nodrošināts zīmju valodas tulkojums vai aprakstošie titri. Tiek nodrošinātas klausīšanās palīgierīces. Pēc pieprasījuma tiek rīkotas pielāgotas tūres gida pavadībā.

 Personām ar garīga rakstura traucējumiem. Festivāla teritorijā ir iekārtotas klusās zonas.

 Attiecas uz visām mērķgrupām. Apmeklētāji ar īpašām vajadzībām un ģimenes ar maziem bērniem aicinātas lietot Piekļūstamības aprocus. Festivāla norises vietā iekārtoti trīs piekļūstamības pakalpojumu punkti, kuros var saņemt detalizētu informāciju par piekļūstamiem pakalpojumiem, saņemt aproci, pierēģistrēt servisa dzīvniekus (nav atļauti emocionālā atbalsta dzīvnieki) u.tml.

Glastonberijas festivāls (Glastonbury Festival)

Netālu no Piltonas, Somerseta, Lielbritānija

 Personām ar kustību traucējumiem. Nodrošināta piekļūstamība personām ratiņkrēslā. Izbūvētas platformas apmeklētājiem ratiņkrēslā, lai nodrošinātu labu redzamību. Iekārtotas piekļūstamas nakšņošanas-kempinga vietas. Iespēja izmantot uz vietas pieejamos ratiņkrēslus.

 Personām ar redzes traucējumiem. Iespēja doties ekskursijā, kurai nodrošināts audio apraksts.

 Personām ar dzirdes traucējumiem. Pieejamas klausīšanās palīgierīces. Daļai norišu tiek nodrošināts zīmju valodas tulkojums, kā arī to nodrošina pēc pieprasījuma. Zīmju valodas tulkojums pieejams arī mājaslapā sniegtajai informācijai.

 Personām ar garīga rakstura traucējumiem. Festivālā ir ierīkotas klusās zonas, kurās saņem profesionālu darbinieku atbalstu.

<https://www.glastonburyfestivals.co.uk/information/access-information/>

Tactile model of La FabricA, 2020 © Christophe Raynaud de Lage
<https://festival-avignon.com/en/actions/disabled-access-2481>

Aviņonas festivāls (Festival d'Avignon)

Aviņona, Francija

Personām ar kustību traucējumiem.

Norādīta informācija par katras norises vietas piekļūstamību personām ratiņkrēslā.

Personām ar redzes traucējumiem.

Sniedz informāciju par pasākumiem, kas ir piemēroti cilvēkiem ar redzes traucējumiem (tekstuālās izrādes, koncerti, lasījumi, radio pārraides). Pārējos pasākumos nodrošināts audioapraksts franču valodā.

Programma pieejama Braila rakstā un lielajā drukā. Festivāla galvenajā norises vietā nodrošinātas taktīlās vadulas, lai atvieglotu pārvietošanos. Izrādes ļauts apmeklēt ar suni-pavadoni.

Personām ar dzirdes traucējumiem.

Sniegtas norādes par izrādēm, kas ir pašas par sevi piemērotas cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem (deju, vizuālās vai izrādes bez runāta teksta), kā arī norādīta informācija par izrādēm ar subtitriem. Komunikāciju par festivāla pakalpojumiem nodrošina aplikācija "Acceo", kas nodrošina tūlītēju runas transkripciju.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Festivāls visu gadu nodrošina dažādas mediācijas aktivitātes sadarbībā ar specializētajām un veselības institūcijām – festivāla ietvaros un ārpus tā organizē speciālas izrādes, darbnīcas ar māksliniekām, festivāla norišu vietu apmeklējumu, tikšanos ar mākslinieku komandām u.tml. Festivāla norises un biļešu pārdošanas vietās strādā apmācīts personāls.

Attiecas uz visām mērķgrupām.

Piekļūstama mājas lapa dažādām grupām – var izvēlēties apmēram 25 dažādiem traucējumiem piemērotu mājas lapas versiju (cilvēkiem ar disleksiju, dažādiem krāsu redzes traucējumiem, Pārkinsona slimību, ar multiplo sklerozi u.c.).

<https://festival-avignon.com/en/spectator-15929#section-15943%20>

Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūras un mākslu institūts

<https://lka.edu.lv/lv/petnieciba/kulturas-un-makslu-instituts/>

LATVIJAS KULTŪRAS AKADEMIJA
KULTŪRAS UN MĀKSLU
INSTITŪTS

Pasūtītājs:
Latvijas Republikas Kultūras ministrija

Kultūras ministrija

Pētījuma par kultūras infrastruktūras un pakalpojumu piekļūstamību Latvijā darba grupa:
**Baiba Tjarve (projekta vadītāja);
Gints Klāsons; Anda Laķe;
Dita Pfeifere; Kristīne Freiberga;
Egija Salaciete; Ance Bergmane**

Izdevuma "Piekļūstamības risinājumi ārvalstu kultūras organizācijās" autori:
Baiba Tjarve, Ance Bergmane

Dizains: Sigita Sniegs
Paldies Latvijas Jaunā teātra institūtam par atļauju izmantot ikonu dizainu, ikonu dizaina autors: Artis Tauriņš

Pētījums pieejams:

<https://lka.edu.lv/lv/petnieciba/petijumu-projekti/lietiskie-petijumi/>

Seko jaunumiem:

<https://www.facebook.com/lkakmi>

Pieteikšanās anketa ikmēneša jaunumiem:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScCP5C6HLTHdQXfanLZKJ1-IO3T5bvC1zUFYSDYJ4LHln0vZw/viewform?pli=1>